

ALGEMEEN

Toelatingen

- **Collis** heeft in de juli-vergadering van het CTgb een toelating gekregen voor de toepassing als bespuiting tegen Botrytis in bloembollen en bloemknolgewassen. Collis bestaat uit twee werkzame stoffen: **boscalid en kresoxim-methyl**. Boscalid is wellicht nog bekend vanuit het middel Nautilus en kresoxim-methyl is de werkzame stof van het middel Kenbyo. Collis is dus zeker een middel met mogelijkheden! Volgend seizoen komen we hier dus zeker op terug. Bij lelies is destijds een verminderde werking aangetroffen van boscalid tegen vuur bij het gebruik van Nautilus en zal de mogelijkheid tot gebruik beperkter zijn.
- **Perfekthion (dimethoaat)** heeft een vrijstelling gekregen voor het gebruik als bestrijder van **trips in gladiool** in de periode 6 augustus – 30 september 2010. Helaas is het exacte etiket, met randvoorwaarden ten aanzien van gebruik, op dit moment nog niet bekend. Uw vertegenwoordiger zal u op de hoogte houden!
- **Formaline** : helaas nog geen nieuws! Gebruik (en op voorraad hebben) als bolontsmettingsmiddel is dus niet toegestaan.

Monam

Monam is nu ook leverbaar in **multi-boxen**. Informeer over de speciale aansluitingen, maar zeker ook de beste manier van toepassen. Daarnaast dient u rekening te houden met een heel rijtje voorwaarden ten aanzien van gebruik! Dosering: bloembollen 600-750 L per ha.

Onderzoekverklaring AM

De nieuwe EU bestrijdingsrichtlijn voor AM is op 1 juli 2010 in werking getreden en heeft belangrijke veranderingen tot gevolg in de regulering van AM binnen de EU. Voor een aantal onderwerpen is aan te geven hoe Nederland de nieuwe richtlijn gaat invoeren. Info voor de bloembollenteelt is uitgebreid te vinden op de site van de BKD. Surf naar de site www.bloembollenkeuringsdienst.nl en klik onder de rubriek "keuringen" het vakje "AM-beleid juli 2010" aan.

Groenbemesters

Vrijgekomen land biedt ruimte voor de inzaai van (gras)groenbemesters, Japanse haver (resistent op wortelziekten/ Pratylenchus Penetrans) of luzerne. Neem voor ons aanbod groenbemesters contact op met een van onze adviseurs. Op dit moment is Italiaans raaigras gunstig geprijsd. Voor een geslaagde groenbemester mag u 60 kg extra stikstof opnemen (extra ruimte) in uw bemestingsplan op kleigrond, voor zandgrond krijgt u 50 kg extra. Voorwaarde is wel dat de groenbemester gezaaid dient te worden voor 1 september en op kleigrond aantoonbaar minimaal 8 weken is geteeld, voor zandgrond geldt dat u pas na 1 december de groenbemester mag onderwerken.

Een startgift van 60 kg werkzame stikstof is voor een goede ontwikkeling van de groenbemester noodzakelijk. Toediening van organische mest vooraf aan de inzaai is een goed alternatief. Naast stikstof wordt dan ook fosfaat en kali toegediend. Aanvulling met kunstmeststikstof is dan veelal niet noodzakelijk.

Compost

Bestel tijdig uw gewenste compost. Levering in de nazomer is moeilijker i.v.m. schaarste. Op dit moment is Recrocompost goed leverbaar. Natuurcompost is een goed alternatief. Natuurcompost heeft het voordeel t.o.v. Recrocompost dat de gehalten lager zijn en dus gemakkelijker kan worden ingerekend in uw bemestingsplan.

Een schoon perceel

'Een goed begin is het halve werk'. Deze opmerking is zeker op zijn plaats als we spreken over het zoeken naar percelen die geschikt zijn voor de volgende teelt. Zoek na wat het teeltplan geweest is in de percelen die u op het oog heeft en denk daarbij aan facetten als:

- Rhizoctonia
- Droogrot
- Aaltjes
- Knolcyperus (nb: echt niet goed te bestrijden!)
- Andere moeilijk te bestrijden onkruiden
- Voorvrucht en daarin toegepaste herbiciden (gewasschade door residu)
- Ontwatering
- Beregening (zout en ijzer)
- Teeltfrequentie van het zelfde gewas of gewassen uit dezelfde familie.

Vraag niet alleen wat het teeltplan afgelopen jaar geweest is, maar ook in de jaren daarvoor.

Verschillende plagen blijven lang in de grond aanwezig!

Ten aanzien van de onkruidbestrijding kan veel gewonnen worden als nu nog in de stoppel van een graanperceel, of in grasland al een bestrijding wordt uitgevoerd op met name wortelonkruiden. Het opschonen wordt op dit moment lastig omdat een aantal middelen **niet na 1 september** mogen worden toegepast. Dit betreft:

- **MCP**
- **MCPA**
- **Verigal D**
- **Primstar**
- **2,4-D-amine**

Voor gebruik na 1 september zijn alleen Primus, Starane en glyfosaat beschikbaar!

0,099 l/ha Primus geeft een bestrijding van muur, zwarte nachtschade, meldesoorten, zwaluwtong, jong perzikkruid, herderstasje en composieten als kamille, klein kruiskruid en kiemplanten van jacobskruiskruid. Een toevoeging van 1-2 l MCPA had de werking zeker versterkt, maar dit mag na 1 september niet meer. **Let op: Primus mag niet in de stoppel!**

1,5-1,9 l Primstar + 2 MCPA geeft een perfecte bestrijding van alle onkruiden. Ook lastige onkruiden zoals Ridderzuring worden met deze combinatie meegenomen. Een tankmix met glyfosaat moet binnen een half uur gespoten worden.

Qua werking is het beter groeistoffen en glyfosaat apart te spuiten. Spuit dan eerst de groeistoffen twee weken later gevolgd door glyfosaat. Houd bij gebruik van **groeistoffen** rekening met een **wachttijd van 6-10 weken** voordat de tulpen geplant worden.

2,4-D mag niet meer gebruikt worden voor het opschonen van grasland. Het middel heeft alleen een toelating in een **dosering van max. 2 l per ha.** voor toepassing in grasgroenbemesters, in de stoppel en voor braakliggend bollenland. 2,4-D mag echter niet na 1 september (tot 29 februari) gebruikt worden in braakliggend bollenland en grasgroenbemesters om het grondwater te beschermen. Het middel mag na 1 september **wel gespoten in de stoppel en op akkerranden en randen van weiland.**

Let op de wachttijden voor eventuele vervoeding of inscharen van vee. Deze is veelal 1 week.

Bij glyfosaat moeten geen onverteerde resten worden ondergewerkt. Zorg dus dat ook deze bespuiting tijdig uitgevoerd wordt. Hanteer minimaal een veiligheidstermijn van 2-3 weken. Er zijn verschillende merken glyfosaat te koop. Sommige bevatten een hulpstof zodat er een betere opname en werking is (Roudup Max). Voeg geen hulpstoffen als zwavelzure ammoniak en olie toe om de werking te verbeteren. Dit versnelt de (zichtbare) aanvangswerking maar vermindert de duurwerking c.q. eindresultaat.

Vraag de verhuurder van het perceel ook wat **in het afgelopen jaar aan herbiciden is gespoten** op het perceel. Ga geen tulpen planten op percelen waar bijvoorbeeld **Javelin** is gebruikt in 2009. Gebruik van Centium in voorgaande teelten geeft soms ook schade (overlappenden).

TULP

Bemesting

Laat via een grondmonster bepalen welke mineralen er in de grond aanwezig zijn. Aan de hand van de uitslag kan bepaald worden of er nog bemest moet worden voor het planten. Let op de data waarvoor u de bemesting moet uitvoeren (t/m15 september).

Rhizoctonia: dringend vereiste toelating voor Rizolex

Rizolex heeft op dit moment in de bloembollenteelt een zogenaamde dringend vereiste toelating. Gebruik van Rizolex is uitsluitend toegelaten als schimmelbestrijdingsmiddel in de bloembollenteelt van tulp, hyacint en iris, toegepast door middel van een grondbehandeling vanaf **1 september tot en met 31 december 2010**. Het middel moet volgens etiket met een beddenfrees toegediend worden en tenminste 10 cm diep ingewerkt. Het middel mag ook direct in de veur gespoten worden met een plantmachine. De toegelaten dosering is 32 l/ha.

Voor de bestrijding van Rhizoctonia kan verder een effect verwacht worden van de boldompeling met bv Securo. Andere middelen voor toepassing in de bodem hebben nog geen toelating voor de teelt van tulp

Bolontsmetting

Gebruik de komende maanden om met uw adviseur na te gaan denken over welke middelen u wilt gaan gebruiken in de bolontsmetting. Kijk duidelijk naar de functie die middelen kunnen vervullen. Een paar handvaten:

- **Collis** werkt met name heel goed op Botrytis (functie in **broei van tulp**) en op zwartsnot (hyacint) en droogrot (gladiool). De toepassing zal dus met name in gladiool en hyacint zijn en in de **kistenbroei van tulp als vervanger van Sumiclex en Ronilan FL**.
- **Rudis** kan, samen met Topsin M, gebruikt worden in partijen met een zware aantasting door **fusarium**. De extra werking op fusarium is de plus van Rudis. De werkzame stof van Rudis (=prothioconazole) uit dezelfde chemische groep als prochloraz welke een onderdeel is van Allure, Mirage elan en Sportak. Bekijk dus met uw adviseur wat de beste keuze voor u is.

Securo heeft de afgelopen seizoenen niet teleurgesteld qua werking en is een standaard geworden voor huidziek, Penicillium en Rhizoctonia. Het middel is hier sterker dan de bestaande middelen en daarom hebben we de 2 plusjes in de onderstaande tabel voor deze eigenschappen vet gemaakt. Een werking op Botrytis is er ook. Bij gebruik van Securo dan daarom de hoeveelheid Captan gehalveerd worden. De werking op Fusarium is niet bijzonder en Topsin m blijft noodzakelijk. Securo heeft een zogenaamd 'carry over' effect. Dit betekent dat ook de nieuw gevormde bol beschermd wordt. Deze eigenschap komt zeer goed tot uitdrukking bij de bescherming tegen Rhizoctonia en Penicillium. In de bijlage wordt overzichtelijk weergegeven wat de sterkte/ zwakte is van de nu toegelaten bestaande middelen. Er is zeker discussie mogelijk over de verschillende waarderingen.

Ontsmettingscombinaties:

Basisontsmetting: (matige ziektedruk):

0,2% Rudis of (0,4% Mirage Elan of 0,4% Sportak EW) + 1% Topsin M + 1,5% Securo + 0,5% Captan

Afhankelijk van de zuurproblematiek en prijsstelling van Rudis is 0,4% Mirage Elan of 0,4% Sportak EW een mogelijk alternatief voor Rudis.

Basisontsmetting: (matige ziektedruk en sterk in de huid):

0,2% Rudis of (0,4% Mirage Elan of 0,4% Sportak EW) + 1% Topsin M + 0.25% Shirlan + 1% Captan

Basisontsmetting: (lichte ziektedruk en sterk in de huid):

1,0 % Captan + 0,3 – 0,4 % Mirage ELAN + 1% Topsin M

Ondersteuning:

- **Virus/ hoge luisdruk:** de dosering in het dompelbad van **Admire WG** is **0.05%**. Bij **schuimen** moet uitgegaan worden van een dosering van **300 gram/ha!**
- **Bijvullen van het dompelbad** geschiedt in normale concentraties.
 - factor 1x - wat betreft Captan, Collis en Securo (stabiel).
 - Mirage ELAN of Sportak EW bijvullen met factor 1,5 x.
 - Mirage Plus, Allure en Rudis met factor 1,25 x.

Bad regelmatig bijvullen. Beter is het kleine hoeveelheden met een kort interval toe te dienen. De kans dat de concentratie snel terugloopt, is dan het geringst.

Een uitgebreid bolontsmettingsadvies kunt met uw adviseur doornemen.

LELIE**Vuurbestrijding**

De vuurdruk van de laatste weken was niet extreem maar neemt snel nu toe met het huidige wisselvallige weer. In de grove oriëntals wordt reeds gestopt met bespuitingen. De nachten worden langer en soms vochtiger zodat het gewas amper meer op zal drogen op sommige dagen. Hierdoor kan de vuurdruk toe gaan nemen. Als men het gewas aan de groei wil houden dan moet het spuitschema nog sluitend gehouden worden om het gewas te beschermen. We adviseren u dan de **volle dosering mancozeb/ maneb** te blijven hanteren.

Virusbestrijding

Bladluizen zijn nog volop te vinden; ook de lastig te doden katoenluis. Zolang het gewas actief groen is moet het daarom beschermd worden met een wekelijkse bespuiting met olie en een luizenmiddel. Wordt katoenluis aangetroffen dan moet gekozen worden voor de sterkste middelen: Admire 100 gram/ha (verboden in bloeiende gewassen), Calypso 0,25 l/ha of Gazelle 0,25 kg. Deze twee laatste mogen wel bij bloei gebruikt worden. Ga niet alleen uit van de systemische werking van deze middelen. De grootste klap is uit te delen door ook de contactwerking te benutten.

GLADIOOL**Vuurstelen**

De vuurdruk kan nu toenemen en vuurstelen kunnen ontstaan wanneer er niet de juiste maatregelen worden genomen. Versterk de wekelijkse basisbespuitingen met Shirlan 0,6 l rond het tijdstip van maaien met een toevoeging van Folicur WG 0,6 kg of Folicur SC 0,25 l. Bij een uitbraak van vuur in plaats van Folicur kiezen voor Rudis 0,25 L.

Onkruidbestrijding

Op verschillende percelen is ervaring opgedaan met het middel Mikado voor de bestrijding van onkruid. Tot en met 30 september 2010 mag het middel maximaal 3 maal gebruikt worden in een dosering van 10 ml/ha. Bespreek de ervaringen met onze vertegenwoordigers en onderzoek welke strategie het beste op uw bedrijf past.

Voor vragen of advies: BEL het bloembollenteam van CAV Agrotheek

Arno Westhoven	tel: 06-13466294
René Schouten	tel: 06-21242158
Arno Hoogendijk	tel: 06-15194862
Nico van Langen	tel: 06-53164875
Arjan de Vries	tel: 06-53541347
Anton Dingemans	tel: 06-53397647

Bijlage 1 : werking middelen in dompelbad tulp

Ziekten	Securo	Topsin M	Captan	Sportak EW / Mirage ELAN	Mirage Plus	Allure vlb.	Shirlan	Rovral	Rudis	Collis
Zuur	++	++	+	++	++	++	-+	-	++	-+
Huid- ziek	++	+	++	++	++	++	++	+	?	-+
Py- thium	+(+)	-	+(+)	-	+(+)	-+	+	-	-	?
Penicil- lium	++	++	+	++	++	++	++	-	+	?
Botrytis tulipea	?	++	-+	+	++	++	-+	++	++	++
Botrytis cinerea	?	+	++	-	++	++	++	++	++	++
Geel- pok	-	-	-	-	-	-	-	-	?	?
Kwade grond	?	++	-+	+	+	+	-+	+	+	?
Rhizoc- tonia Solani	++	+	-+	+	+	+	-+	+	++	?
Zwart- benig- heid	?	- (tulp) ++ (lelie)	-	-+	-+	-+	-	-	?	?
Smeul	?	+	-	-+	-+	-+	-	++	?	?
Droog- Rot	-	-	-	-	-	-	-	-	++	++
Zwart- snot	-	-	-	-	-	-	-	-	++	++

Verklaring van de tekens: ++ zeer goede werking, + goede werking, -+ matige werking, - geen werking, ? onvoldoende gegevens bekend om een goede uitspraak te kunnen doen.